

Cynllun Cynefin Cymru 2025

Safonau Dilysadwy

Safonau dilysadwy a chanllawiau ar gyfer dosbarthu methiannau:

Cynllun Cynefin Cymru

Fersiwn 1.0 2025

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

*Dylid defnyddio'r ddogfen hon ar cyd â Matrics Cosbau Cynefin Cymru i ddiffinio'r Difrifoldeb, Rychwant a Parhad y cosbau.

Cod Cyffredinol ar gyfer Pob Cynefin

Mae'r rheolau'n berthnasol i bob Tir Cynefin. Maen nhw'n berthnasol i bob ardal led-naturiol ni waeth a ydych yn rheoli cynefin fel rhan o Gynllun Cynefin Cymru 2025.

Dyma'r ddiffiniadau o'r cynefinoedd:

Glaswelltir lled-naturiol: Unrhyw lystyfiant sydd â chyfansoddiad o lai na 25% o rywogaethau amaethyddol wedi'u hau yn unol â Rheoliadau Asesu Effeithiau Amgylcheddol (Amaethyddiaeth) (Cymru) 2017.

Os yw tir yn cynnwys llai na 25% o orchudd rhygwellt a meillion gwyn neu rywogaethau eraill wedi'u hau'n amaethyddol, mae'r rheoliadau AEA yn berthnasol iddo. Mae tir sy'n dod o fewn y diffiniad hwn yn cael ei ddsbarthu gan y rheoliadau fel tir lled-naturiol a rhaid gwneud Cais Sgrinio AEA cyn dechrau unrhyw waith gwella ar y tir.

Hyd yn oed os nad ydych chi'n hawlio ar gyfer ardal o gynefin, bydd dal angen i chi gwblhau cais sgrinio AEA os ystyrir bod y tir yn lled-naturiol a'ch bod yn dymuno gwella'r tir.

Cofiwch, os ydych chi'n bwriadu cyflawni prosiect, neu wedi ymgymryd â prosiect ar dir lled-naturiol neu ailstrwythuro ar raddfa fawr ar eich daliad, mae angen cwblhau cais sgrinio AEA.

Coetiroedd a choed: Ystyrir bod pob coetir a choed yn gynefinoedd, ni waeth a ydynt yn gymwys i gael taliadau o dan y cynllun ai peidio.

Os ydych chi'n bwriadu cwmpo mwy na 5m³ o bren ym mhob chwarter calendr, rhaid i chi wneud cais am drwydded cwmpo coed dan Ddeddf Coedwigaeth (1967).

Os ydych chi'n bwriadu cynnal prosiect coedwigaeth sy'n fwy na'r trothwyon a nodir yn Rheoliadau Asesu Effeithiau Amgylcheddol (Coedwigaeth) (Cymru a Lloegr) 1999, rhaid i chi geisio caniatâd o dan y rheoliadau hynny i gyflawni'r prosiect.

Rheolau sy'n berthnasol i'r holl gynefinoedd yr ydych chi'n hawlio.

Cadw Dyddiadur gwaith

Bydd angen cadw dyddiadur gwaith ar gyfer pob parcel o dir sydd wedi'i gynnwys yn yr hawliad.

Cadw Dyddiadur pori

Bydd angen cadw dyddiadur pori ar gyfer cynefinoedd â dosbarthiadau 1, 2 a 6. Bydd angen i'r dyddiadur pori gynnwys cofnod o'r holl dda byw sy'n mynd i mewn i'r cynefin neu'n cael eu symud ohono yn ystod y flwyddyn. Mae angen i'r dyddiadur pori hwn fod ar gael pan gynhelir yr arolygiad.

Cadw a chynnal pob coeden aeddfed bresennol, coed yn y caeau a choed hynod ym mhob rhan o'r fferm oni bai eu bod yn goed peryglus. Rhaid i chi:

- Cadw'r holl goed yn y caeau a choed hynod.
- Atal difrod i goed gan dda byw neu beiriannau.
- Cadw coed marw sy'n dal i sefyll lle mae'n ddiogel gwneud hynny (lle nad yw'n berygl amlwg).
- Gwnewch yn siŵr eich bod yn tocio neu'n torri'n briodol gyda thoriad glân.
- Dylid cadw pren marw sydd wedi disgyn naill ai yn y fan a'r lle neu ei symud i leoliad cysgodol gerllaw.
- Dilyn unrhyw ofynion penodol ar gyfer coed sy'n gysylltiedig â math penodol o gynefin.

Peidiwch â:

- Troi'r pridd / rholio dan gorun/canopi i ddiogelu'r system wreiddiau.
- Rhoi gwrtaith o dan y corun/canopi.
- Calchu o dan y corun/canopi.
- Chwistrellu neu ganiatáu i Gynhyrchion Amddiffyn Planhigion lifo o dan y corun/canopi.
- Plannu coed ychwanegol o fewn 5m o ymyl canopi'r coed.
- Rhoi porthiant atodol o dan ganopi a/neu ger unrhyw goed hynod.
- Storio peiriannau neu ddeunyddiau o dan goed hynod yn y caeau.

Peidiwch â difrodi tir cynefin

Y diffiniad o ddifrod yw achosi colli math o lystyfiant sy'n nodweddiadol o'r cynefin hwnnw. Dyma enghreifftiau o weithredoedd a allai achosi difrod gorbori neu danbori, sathru gan dda byw neu greu rhigolau gyda pheiriannau fferm neu gerbydau eraill neu gwympo coed yn anghyfreithlon.

Peidio â gwella tir cynefin yn amaethyddol

Mae gwella amaethyddol yn golygu rheolaeth sy'n arwain at gynnydd mewn rhywogaethau amaethyddol fel rhygwellt a meillion gwyn. Ni ddylid gwella tir cynefin yn amaethyddol yn ystod oes y Contract, ni waeth a oes caniatâd sgrinio Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol wedi dod i law.

Peidiwch ag aredig, trin y tir nac ail-hau tir cynefin.

Peidiwch â rhoio tir cynefin na'i lyfnu ag oged gadwyn rhwng 15 Mawrth ac 15 Gorffennaf.

Rhaid cofnodi manylion yn y Dyddiadur Gwaith pan fyddwch yn rhoio tir cynefin a'i lyfnu ag oged gadwyd.

Peidiwch â gosod draeniau newydd nac addasu draeniau presennol ar dir cynefin nac o fewn 100m i gynefin gwlyptir lle byddai'r ffos neu'r draen yn atal dŵr â ryng-gipiwyd rhag llifo tuag at y gwlyptir.

Mae gwlyptiroedd yn gynefinoedd sydd â dŵr ar yr wyneb neu'n agos ato y rhan fwyaf o'r flwyddyn. Ni chaniateir draenio tyrchol chwaith.

Peidiwch â chlirio ffosydd ar dir cynefin rhwng 1 Mawrth a 31 Awst. Gellir gwneud gwaith cynnal a chadw rheolaidd ar y draeniau presennol fel a ganlyn:

- Gellir clirio llystyfiant a silt, gan adael llystyfiant ar hyd un ochr i'r ffos.
- Ni chaniateir dyfnhau a lledu ffosydd na gosod pibellau draenio a llenwi ffosydd.
- Gellir cynnal draeniau meysydd i'r safon wreiddiol cyn belled nad yw hyn yn niweidio'r cynefin.
- Rhaid cofnodi manylion clirio ffosydd ar dir cynefin yn y Dyddiadur Gwaith.

Peidiwch â gwneud unrhyw weithgarwch symud pridd ar dir cynefin, gan gynnwys torri mawn a llenwi pantiau naturiol.

Peidiwch ag echdynnu creigiau, sgri, tywod, graean bras, clai na mawn o dir cynefin nac o afonydd.

Peidiwch â rhoi slyri, gwrteithiau anorganig, gwrteithiau organig, tail buarth, slag sylfaenol, gwymon calchog, slwtsh carthion, slwtsh papur gwastraff na gwastraff arall oddi ar y fferm ac ar y fferm (gan gynnwys dip defaid) ar dir cynefin. Gellir gwasgaru tail buarth pan ganiateir hynny gan Gam Gweithredu Rheoli Dosbarthiad Cynefinoedd penodol yng Nghynllun Cynefin Cymru yn unig.

Peidiwch â defnyddio calch ar dir cynefin, oni bai y caniateir hynny gan Gam Gweithredu Dosbarthiad Rheoli Cynefinoedd Cynllun Cynefin Cymru.

Peidiwch â storio tail, silwair na gwastraff fferm arall ar dir cynefin, nodweddion tirwedd na nodweddion archeolegol nac o fewn 10 metr i unrhyw gwrs dŵr gan gynnwys draeniau meysydd.

Peidiwch ag achosi na chaniatáu'r canlynol:

1. **caniatáu i unrhyw rywogaethau anffroddol goresgynnol ymsefydlu**
2. **ac unrhyw rywogaethau anffroddol goresgynnol newydd neu bresennol i ledaenu i'r ardal neu oddi yno** (mae hyn yn cynnwys atal rhywogaethau anffroddol goresgynnol rhag ledaenu drwy ddiffyg gweithredu), i sicrhau nad yw maint y rhywogaethau anffroddol goresgynnol yn y cynefin yn cynyddu tra bo'r ardal yn rhan o'r cynllun.

Peidiwch â defnyddio chwynladdwyr na phryfladdwyr ac eithrio i:

1. sbot-chwynnu a rheoli chwyn niweidiol neu rywogaethau anffroddol goresgynnol fel marchysgallen, ysgallen y maes, tafol crych, tafol llydanddail, llysiâu'r gingroen, clymog Japan, rhododendron, Jac y Neidiwr, efwr enfawr
2. rheoli llystyfiant ymledol ar nodweddion hanesyddol ac adeiladau a strwythurau fferm traddodiadol.

Cyn defnyddio chwynladdwyr neu bryfladdwyr, rhaid i chi sicrhau na fydd hyn yn niweidio nac yn dinistrio unrhyw rywogaethau brodorol dymunol o fflora neu ffawna drwy chwilio am gofnodion neu dystiolaeth ohonynt yn gyntaf.

Peidiwch ag adeiladu llwybrau, ffyrdd, iardiau, arwynebau caled nac unrhyw strwythurau newydd ar dir cynefin, ac eithrio pan ganiateir hynny drwy weithred benodol Cynllun Cynefin Cymru.

Peidiwch â chwmpo coed aeddfed presennol, ac eithrio pan fyddant yn peri perygl i'r cyhoedd a bod Llywodraeth Cymru neu Cyfoeth Naturiol Cymru wedi rhoi cymeradwyaeth ymlaen llaw i'w cwmpo.

Peidiwch â llosgi llystyfiant, glaswelltir nac unrhyw ddeunydd a dorrwyd ar dir cynefin, ac eithrio fel rhan o gynllun y cytunwyd arno i losgi grug.

Peidiwch â rhoi porthiant atodol ar dir cynefin, ac eithrio ar gyfer mannau bwydo caled presennol a darparu bwydydd llyfu neu flociau er mwyn gallu defnyddio porthiant bras, neu lle bo angen penodol am hynny er lles da byw. Mae tywydd garw a bodloni gofynion maethol anifeiliaid sydd ar fin rhoi genedigaeth yn debygol o arwain at yr angen i ddarparu porthiant atodol. Rhaid rhoi porthiant atodol mewn ffordd sy'n osgoi achosi difrod i llystyfiant, pridd a chysiau dŵr y cynefin. Mae'r difrod yn cynnwys gorbori, gorfaethu, sathru gormodol ar llystyfiant, sathru ar bridd gan anifeiliaid pori, creu rhigolau â cherbydau a ddefnyddir i gludo porthiant, erydu pridd a llygredd dŵr.

Peidiwch â storio deunyddiau, cerbydau, ôl-gerbydau na pheiriannau ar dir cynefin. Gall eithriadau fod yn berthnasol i'r amodau uchod lle mae hynny'n ofynnol er mwyn cyflawni buddion amgylcheddol penodol sy'n ofynnol o dan Gynllun Cynefinoedd Cymru.

Torri'r Cod Cyffredinol			
Disgrifiad o'r Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Nid oes dyddiadur gwaith a/neu ddyddiadur pori cyfredol wedi'i gwblhau ar gael i'w archwilio.	<p>Lleiafswm - Llythyr Rhybudd – Angen mân ddiweddarau neu lle mae gwybodaeth oedd ar goll ar gael o ffynhonnell arall.</p> <p>Isel – 5 neu lai o gofnodion gwaith ar goll.</p> <p>Canolig – Mwy na 5 cofnod gwaith ar goll.</p> <p>Uchel – Dim cofnodion ar gael ar gais.</p>	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth nad yw coed aeddfed, coed yn y caeau na choed hynod wedi cael eu cadw / eu cynnal, oni bai eu bod yn beryglus a'u bod yn berygl uniongyrchol i'r cyhoedd a bod Llywodraeth Cymru neu Cyfoeth Naturiol Cymru wedi rhoi cymeradwyaeth ymlaen llaw i'w cwmpo.	<p>Isel – Coed gyda diamedr rhwng 4 a 12 modfedd.</p> <p>Canolig – Coed gyda diamedr mwy na 12 modfedd a llai na 36 modfedd.</p> <p>Uchel – Coed gyda diamedr mwy na 36 modfedd neu os yw'n goeden hynod.</p>	<p>Rhychwant 1 = 1 goeden</p> <p>Rhychwant 2 = 2-3 coeden</p> <p>Rhychwant 3 = 4-5 coeden</p> <p>Rhychwant 4 = 6 a mwy o goed</p>	Parhaol
Tystiolaeth o ddifrod i dir cynefin e.e. gorbori, tanbori, sathru, rhigolau wedi eu creu gan beiriannau fferm neu gerbydau eraill neu gwmpo coed.	<p>Mesuradwy – 1ha neu lai.</p> <p>Uchel – Mwy nag 1ha.</p>	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth bod cynefin wedi cael ei aredig, ei drin neu ei ail-hau.	<p>Mesuradwy – Difrod i ardal o 1ha neu lai.</p> <p>Uchel – Difrod i ardal o fwy nag 1ha.</p>	Mesuradwy	Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o lyfnu tir cynefin ag oged gadwyn neu rollo tir cynefin rhwng 15 Mawrth a 15 Gorffennaf.	<p>Lleiafswm - Llythyr Rhybudd – Wedi'i wneud yn ystod cyfnod caeedig, lle nad oes tystiolaeth o ddifrod i fflora/ffawna.</p> <p>Canolig – Wedi'i wneud yn ystod y cyfnod caeedig ac mae tystiolaeth o ddifrod i fflora/ffawna.</p>	Rhychwant 1	Cywiradwy 2 Parhaol

Tystiolaeth o osod draeniau newydd neu addasu draeniau presennol ar dir cynefin neu o fewn 100m i gynefin gwlyptir lle byddai'r ffos neu'r draen yn rhyng-gipio dŵr sy'n llifo i'r gwlyptir.	Isel – 10m neu lai. Canolig – Mwy na 10m, hyd at ac yn cynnwys 50m. Uchel – Mwy na 50m.	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth bod y ffosydd presennol wedi cael eu clirio ar dir cynefin rhwng 1 Mawrth a 31 Awst.	Isel	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o weithgarwch symud pridd ar dir cynefin, gan gynnwys torri mawn a/neu lenwi pantiau naturiol.	Mesuradwy – 1ha neu lai. Uchel – Mwy nag 1ha.	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth fod creigiau, sgri, tywod, graean bras, clai neu fawn wedi'i echdynnu o dir cynefin neu o afonydd.	Canolig Uchel - wedi'u dinistrio neu eu symud ymaith	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o daenu slyri, gwrtaith anorganig, gwrteithiau organig, tail buarth, slag basig, gwymon calchog, slwtsh carthion, slwtsh papur gwastraff neu wastraff arall oddi ar y fferm ac ar y fferm (gan gynnwys dip defaid) ar dir cynefin.	Mesuradwy – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd o 1ha neu lai. Uchel – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd mwy na 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o daenu calch ar dir cynefin.	Mesuradwy – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd o 1ha neu lai. Uchel – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd mwy na 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o storio tail, silwair neu wastraff fferm arall ar dir cynefin, tirwedd neu nodweddion archeolegol neu o fewn 10 metr i unrhyw gwrs dŵr gan gynnwys draeniau meysydd.	Uchel	Rhychwant 1 Rhychwant 4 (os yw'n ddŵr ffo)	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol (os oes tystiolaeth o ddŵr ffo neu lygredd posibl)

Tystiolaeth y caniatawyd i Rywogaethau Goresgynol Anffrodorol neu chwyn niweidiol presennol ledaenu neu dystiolaeth o rywogaethau anffrodorol goresgynol / chwyn niweidiol newydd yn ymsefydlu.	Isel	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o ddefnyddio chwynladdwyr neu bryfladdwyr ac eithrio ar gyfer sbot-chwynnu chwyn ymledol neu niweidiol neu i reoli llystyfiant ymledol ar nodweddion hanesyddol, adeiladau traddodiadol neu strwythurau fferm.	Mesuradwy – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd o 1ha neu lai. Uchel – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd mwy na 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o adeiladu traciau, ffyrdd, buarthau, arwynebau caled neu unrhyw strwythurau newydd ar dir cynefin.	Mesuradwy – 1ha neu lai. Uchel – Mwy nag 1ha	Mesuradwy	Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth bod llystyfiant, glaswelltir neu unrhyw dorion wedi cael eu llosgi ar dir cynefin.	Mesuradwy – Tystiolaeth o losgi ar ardal ag arwynebedd o 1ha neu lai. Uchel – Tystiolaeth o losgi ar ardal ag arwynebedd o fwy na 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o borthi atodol.	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd – tystiolaeth o borthi atodol ond dim difrod Canolig – tystiolaeth o borthi atodol a difrod i dir cynefin e.e. Sathru, nitreiddio'r pridd Uchel - Porthi atodol anaddas lle mae difrod i dir cynefin na ellir ei adfer i'w gyflwr gwreiddiol erbyn diwedd y tymor tyfu.	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o storio deunyddiau, cerbydau, ôl-gerbydau neu beiriannau.	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2

Hysbysiadau o newidiadau i gontract

Rhaid rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru o fewn 30 diwrnod i unrhyw werthiant neu drosglwyddiad tir yn y Contract neu hysbysu am unrhyw newidiadau sy'n effeithio ar eich contract

Tor-amod	Difrifoldeb	Rychwant	Parhad
Peidio â rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru o fewn 30 diwrnod am werthu a throsglwyddo tir neu unrhyw newidiadau sy'n effeithio ar y contract.	IseI - Cafwyd hysbysiad, ond nid o fewn 30 diwrnod. Canolig - Heb dderbyn hysbysiad.	Rychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Safleoedd Dynodedig

Rhaid i'r gwaith o reoli tir sydd wedi'i ddynodi'n Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA), Ardaloedd Cadwraeth Arbennig, Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig Ramsar a Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol ar ffermydd sy'n ymuno â Chynllun Cynefin Cymru 2025 gadw at **un** o'r tri opsiwn canlynol os yw'n berthnasol i'ch sefyllfa chi ar unrhyw safle dynodedig unigol ar y daliant:

1. Os **nad** ydych chi wedi cael caniatâd SoDdGA, contract Glastir Uwch, cytundeb rheoli neu gynllun rheoli y cytunwyd arno gyda Cyfoeth Naturiol Cymru ers 1 Ionawr 2020, rhaid i chi lynu wrth ofynion rheoli Cynllun Cynefin Cymru 2025.
2. Os **na** wnaethoch chi gymryd rhan yng Nghynllun Cynefin Cymru 2024, rhaid i chi ddewis:

Naill ai:

Cadw at ofynion rheoli Cynllun Cynefin Cymru 2025

Neu:

Cadw at unrhyw un o'r camau rheoli o fewn caniatâd SoDdGA Cyfoeth Naturiol Cymru, cytundeb rheoli neu gynllun rheoli rydych chi wedi'i gael ers 1 Ionawr 2020.

3. Os cawsoch ddyfarniad grant Cynllun Cynefin Cymru yn 2024 **a** bod gennych contract Glastir Uwch wedi'i gymeradwyo o'r blaen, rhaid i chi barhau â'r gwaith rheoli a ganiatawyd yn y contract Glastir Uwch.

Os bydd angen i chi newid eich rheolaeth o'r camau gweithredu cytundebol neu gydsyniol sydd wedi'u cofnodi (cydsyniad SoDdGA ers 1 Ionawr 2020, cytundeb rheoli Cyfoeth Naturiol Cymru, cynllun rheoli, contract Glastir Uwch neu God Cyffredinol Cynllun Cynefin Cymru 2025 ar gyfer yr Holl Gynefinoedd a'r Camau Rheoli Dosbarthiad Cynefinoedd perthnasol), rhaid i chi roi hysbysiad ysgrifenedig i Cyfoeth Naturiol Cymru i ofyn am ganiatâd i wneud hynny.

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Methu â chadw at y rheolaeth a gydsyniwyd iddo yng nghontract Glastir Uwch (Ile cafodd y cwsmer grant Cynllun Cynefin Cymru yn 2024).	Canolig	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Methiant i ofyn am ganiatâd Cyfoeth Naturiol Cymru i newid y dull o reoli'r camau gweithredu contractiol neu gydsyniol (cydsyniad SoDdGA ers 1 Ionawr 2020, cytundeb rheoli Cyfoeth Naturiol Cymru, cynllun rheoli, contract Uwch Glastir neu God Cyffredinol Cynllun Cynefin Cymru 2025 ar gyfer Pob Cynefin a'r Camau Rheoli Dosbarthiad Cynefinoedd perthnasol)	Canolig	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

TORRI DOSBARTHIAD CYNEFIN

1. Morfa Heli Arfordirol			
Gofynion Penodol ar gyfer cynefin a reolir fel Morfa Heli Arfordirol:			
<p>Dylech:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Peidio â gorburi / tanburi. <p>Peidiwch â:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Addasu unrhyw gilfachau na phantiau nac ymyrryd ag unrhyw newidiadau naturiol a deinamig fel newidiadau oherwydd stormydd neu wyntoedd. • Torri brwyn rhwng 15 Mawrth ac 15 Gorffennaf na thorri neu docio mwy na 30% o rywogaethau brwyn neu chwyn mewn unrhyw flwyddyn. • Plannu unrhyw goed newydd. • Caniatáu sathru yn yr ardal (mae gatiau a mannau bwydo a dyfrhau yn dderbyniol, ar yr amod bod llai na 5% o'r gorchudd yn ardaloedd sydd wedi cael eu sathru ac yn dir moel). • Adeiladu traciau, ffyrdd, iardiau, arwynebau caled neu unrhyw strwythurau newydd ar dir cynefin ac eithrio pontydd syml i ganiatáu croesi cilfachau. 			
Tor-amod Cyffredinol ar gyfer Morfa Heli Arfordirol			
Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r HOLL ofynion ar gyfer Morfa Heli Arfordirol wedi cael eu cwblhau'n gywir.	Isel Canolig Uchel	Rhychwant 1 Rhychwant 2 Rhychwant 3 Rhychwant 4	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tor-amod ar gyfer Morfa Heli Arfordirol			
Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth o danburi neu orburi helaeth.	Mesuradwy	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o addasu neu ymyrryd â chilfachau, tir caled a phantiau.	Isel – 1ha neu lai. Uchel – Mwy nag 1ha.	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tystiolaeth bod brwyn wedi cael eu torri rhwng 15 Mawrth ac 15 Gorffennaf neu fod mwy na 30% o rywogaethau pabwyr neu lystyfiant annymunol wedi cael eu torri neu eu gorchuddio mewn unrhyw flwyddyn.	<p>Mesuradwy – Lle mae ardal o 1ha neu lai wedi'i thorri dros y lefel a ganiateir.</p> <p>Uchel - Lle mae ardal o fwy nag 1ha wedi cael ei thorri dros y lefel a ganiateir.</p>	Rychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o blannu coed newydd.	<p>Isel – 0.01ha neu lai</p> <p>Canolig – 0.50ha neu lai</p> <p>Uchel – Mwy nag 0.50ha</p>	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o sathru.	<p>Isel - Tystiolaeth o sathru ond dim tystiolaeth o ddŵr ffo.</p> <p>Uchel - Tystiolaeth o ddŵr ffo o'r pridd yn mynd i mewn i gwrs dŵr oherwydd sathru.</p>	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o adeiladu traciau, ffyrdd, buarthau, arwynebau caled neu unrhyw strwythurau newydd ar dir cynefin ac eithrio pontydd syml i ganiatáu croesi cilfachau.	<p>Mesuradwy – 1ha neu lai.</p> <p>Uchel – Mwy nag 1ha.</p>	Mesuradwy	Cywiradwy 2 Parhaol

2. Twyni Tywod Arfordirol a Thraeth Cerrig Mân

Gofynion Rheoli Penodol ar gyfer cynefinoedd sy'n cael eu rheoli fel Twyni Tywod Arfordirol a Thraeth Cerrig mân:

Dylech:

- Cynnal uchder porfa gydag amrediad o wahanol uchderau, gan gynnwys ardaloedd byr (is na 5cm) a thal (uwch na 15cm).

Peidiwch â:

- Plannu unrhyw goed na rhywogaethau o brysgwydd.
- Pori traeth cerrig mân.
- Caniatáu sathru yn yr ardal (mae gatiâu a mannau bwydo a dyfrhau yn dderbyniol, ar yr amod bod llai na 5% o'r gorchudd yn ardaloedd sydd wedi cael eu sathru ac yn dir moel).
- Torri na thocio brwyn a rhywogaethau o chwyn.
- Caniatáu i brysgwydd ymledu.
- Rheoli na cheisio rheoli cwningod **o fewn twyni tywod a thraethau cerrig mân.**
- Tynnu tywod nac unrhyw ddeunydd agreg arall o'r twyni tywod neu'r cerrig mân.
- Gwneud gwaith ail symud (gan gynnwys ailbroffilio).
- Ail-broffilio strwythur y cerrig mân, gan gynnwys cribau.
- Defnyddio cerbydau na badau ar gyfer gweithgareddau chwaraeon neu hamdden.
- Creu amddiffynfeydd môr neu waith i ddiogelu'r arfordir.

Torri Amod Cyffredinol ar gyfer Twyni Tywod Arfordirol a Thraethau Cerrig Mân

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r HOLL ofynion ar gyfer Morfa Heli Arfordirol a Thraethau Cerrig Mân wedi cael eu cwblhau'n gywir.	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd Isel Canolig Uchel	Rhychwant 1 Rhychwant 2 Rhychwant 3 Rhychwant 4	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tor-amod Cyffredinol ar gyfer Twyni Tywod Arfordirol a Thraethau Cerrig Mân			
Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw gofynion uchder y borfa wedi'u cynnal i gynnwys glaswellt byr (llai na 5cm) a glaswellt tal (dros 5cm).	Mesuradwy – 3ha neu lai. Uchel – Mwy nag 3ha	Rhywchwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth bod traeth cerrig mân wedi'u bori.	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd – Tystiolaeth o bori ond heb achosi difrod i'r cynefin. Isel – Tystiolaeth bod da byw wedi achosi difrod drwy bori o fewn un parcel o dir. Canolig – Tystiolaeth bod stoc da byw wedi achosi difrod drwy bori ar fwy nag un parcel o dir.	Rhychwant 1 Mesuradwy (os yw o ddifrifoldeb Isel neu'n Ganolig)	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o blannu rhywogaethau o goed a phrysgwydd newydd.	Isel – 0.01ha neu lai Canolig – 0.50ha neu lai Uchel – Mwy nag 0.50ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o sathru.	Isel - Tystiolaeth o sathru ond dim tystiolaeth o ddŵr ffo. Uchel - Tystiolaeth o ddŵr ffo o'r pridd yn mynd i mewn i gwrs dŵr oherwydd sathru.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth bod rhywogaethau o frwyn neu chwyn wedi cael eu torri neu eu tocio.	Mesuradwy – Lle mae 1ha neu lai wedi cael ei dorri. Uchel - Lle mae mwy nag 1ha wedi cael ei dorri.	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o ganiatáu ymlediad prysgwydd.	Canolig	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o reoli cwingod neu fod ymdrechion i'w rheoli o fewn twyni tywod a thraethau cerrig mân	Canolig	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tystiolaeth o dynnu tywod neu unrhyw ddeunydd agreg arall o'r twyni tywod neu'r cerrig mân	Canolig – Wedi'i ddinistrio'n rhannol / wedi'i symud ymaith. Uchel - Wedi'i ddinistrio neu ei symud ymaith.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o waith adfer symudedd twyni (gan gynnwys ailbroffilio).	Uchel	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth bod strwythur y cerrig mân / cribau wedi cael eu hailbroffilio	Canolig	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth bod cerbydau neu fadau wedi cael eu defnyddio ar gyfer gweithgareddau chwaraeon neu hamdden.	Canolig – Wedi creu un trac. Uchel – Wedi creu nifer o draciau.	Rychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o waith i greu amddiffynfeydd môr / gwaith diogelu'r arfordir	Uchel	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

3. Rhostir Iseldirol ac Arfordirol

Gofynion Penodol ar gyfer cynefin a reolir fel Rhostir Tir isel ac Arfordirol

Dylech:

- Symud da byw i ffwrdd er mwyn atal sathru a chywasgu os bydd amodau'r tir yn mynd yn rhy wlyb.

Peidiwch â:

- Plannu unrhyw goed.
- Caniatáu lledaeniad prysgwydd, mieri neu goed (gweler Rheoli Llystyfiant Anymunol yn y Cod Cyffredinol ar gyfer Pob Cynefin).
- Caniatáu sathru yn yr ardal (gall gathiau a mannau porthi a dyfrhau fod yn dderbyniol, ar yr amod bod llai na 5% o'r gorchudd yn ardaloedd sydd wedi cael eu sathru ac yn dir moel)
- Llosgi ardaloedd o rostir gwlyb ac arforol.

Tor-amod Cyffredinol ar gyfer Rhostiroedd Iseldir ac Arfordirol

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r HOLL ofynion ar gyfer Rhostir Iseldirol ac Arfordirol wedi cael eu cwblhau'n gywir.	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd Isel Canolig Uchel	Rhychwant 1 Rhychwant 2 Rhychwant 3 Rhychwant 4	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tor-amod ar gyfer Rhostiroedd Iseldir ac Arfordirol

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth o blannu coed newydd.	Isel – 0.01ha neu lai Canolig – 0.50ha neu lai Uchel – Mwy nag 0.50ha	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o ganiatáu ymlediad prysgwydd, mieri neu goed.	Canolig	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tystiolaeth o sathru.	<p>Isel - Tystiolaeth o sathru ond dim tystiolaeth o ddŵr ffo.</p> <p>Uchel - Tystiolaeth o ddŵr ffo o'r pridd yn mynd i mewn i gwrs dŵr oherwydd sathru.</p>	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth bod ardaloedd o rostir gwlyb ac, arforol wedi cael eu llosgi.	<p>Mesuradwy – Tystiolaeth o losgi ar ardal ag arwynebedd o lai na 1ha.</p> <p>Uchel – Tystiolaeth o losgi ar ardal sy'n fwy na 1ha.</p>	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o bori ar fawndiroedd gwlyb rhwng 1 Tachwedd a 31 Mawrth.	<p>Lleiafswm - Llythyr Rhybudd – Tystiolaeth o bori ond heb achosi difrod i'r cynefin.</p> <p>Isel – Tystiolaeth bod da byw wedi achosi difrod drwy bori o fewn un parcel o dir.</p> <p>Canolig – Tystiolaeth bod stoc da byw wedi achosi difrod drwy bori ar fwy nag un parcel o dir.</p>	<p>Rhychwant 1</p> <p>Mesuradwy (os yw o ddifrifoldeb Isel neu'n Ganolig)</p>	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

4. Gwlyptir wedi'i Amgáu a Glaswelltir Corsiog

Gofynion Penodol ar gyfer cynefinoedd sy'n cael eu rheoli fel Gwlyptir wedi'i Amgáu – Cors, Ffen, Fflysh/Mignen a Glaswelltir Corsiog

Dylech:

- Symud da byw i ffwrdd os bydd amodau'n mynd yn rhy wlyb, er mwyn atal sathru a chywasgu.

Peidiwch â:

- Peidiwch â phlannu unrhyw goed.
- Peidiwch â chaniatáu sathru yn y cae (mae gatiâu a manau bwydo a dyfrhau yn dderbyniol, ar yr amod bod llai na 10% o'r gorchudd yn ardaloedd sydd wedi cael eu sathru ac yn dir moel).
- Ar laswelltir corsog, peidiwch â thorri na thocio mwy na 30% o rywogaethau brwyn neu lystyfiant annymunol mewn unrhyw flwyddyn (gweler Rheoli Llystyfiant Annymunol yn y Cod Cyffredinol ar gyfer Pob Cynefin).
- Peidiwch â chaniatáu i brysgwydd ymledu.
- Peidiwch â phori mawndiroedd gwlyb caeedig (Cors, Ffen, Fflysh/Mignen) rhwng 1 Tachwedd a 31 Mawrth. **(Lle mae mawndiroedd gwlyb yn ffurfio rhan o fosaig o fewn parcel mwy ac ni ellir eithrio da byw, dylid lleihau'r gyfradd stocio dros y parcel i sicrhau nad yw'r mawndiroedd gwlyb yn cael eu difrodi trwy orbori neu sathru).** Gellir pori glaswelltir corsiog caeedig (sydd ddim yn cynnwys Cors, Ffen, Fflysh/Mignen) drwy gydol y flwyddyn.

Tor-amod Cyffredinol ar gyfer Gwlyptir wedi'i Amgáu a Glaswelltir Corsiog

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r HOLL ofynion ar gyfer Gwlyptiroedd wedi'u Hamgáu a Glaswelltir Corsiog wedi cael eu cwblhau'n gywir.	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd Isel Canolig Uchel	Rhychwant 1 Rhychwant 2 Rhychwant 3 Rhychwant 4	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tor-amod ar gyfer Gwlyptir wedi'i Amgáu a Glaswelltir Corsiog

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth o blannu coed newydd.	Isel – 0.01ha neu lai Canolig – 0.50ha neu lai Uchel – Mwy nag 0.50ha	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tystiolaeth o sathru.	<p>Isel - Tystiolaeth o sathru ond dim tystiolaeth o ddŵr ffo.</p> <p>Uchel - Tystiolaeth o ddŵr ffo o'r pridd yn mynd i mewn i gwrs dŵr oherwydd sathru.</p>	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o dorri neu docio dros 30% o frwyn meddal neu rywogaethau llystyfiant annymunol ar laswelltir corsiog yn ystod unrhyw flwyddyn.	<p>Mesuradwy – Lle mae ardal o 1ha neu lai wedi'i thorri dros y lefel a ganiateir.</p> <p>Uchel - Lle mae ardal o fwy nag 1ha wedi cael ei thorri dros y lefel a ganiateir.</p>	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o ganiatáu ymlediad prysgwydd.	Canolig	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth bod pori wedi digwydd ar fawndiroedd gwlyb caeedig (cors, ffen, fflysh/mignen) rhwng 1 Tachwedd a 31 Mawrth lle nad yw'r tir hwn yn rhan o fosaig ehangach o gynefinoedd o fewn parcel mwy.	<p>Isel – Tystiolaeth bod da byw wedi pori fawndiroedd gwlyb amgaeedig sydd ddim yn rhan o fosaig ehangach o gynefinoedd o fewn parcel mwy.</p> <p>Canolig – Tystiolaeth o ddifrod drwy pori fawndiroedd gwlyb amgaeedig.</p>	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

5. Glaswelltir Sych Lled-naturiol wedi'i Amgáu (Rheoli Gweirglodd a Phorfeydd)

Gofynion Penodol ar gyfer cynefin a reolir fel Porfa

5a. Wedi'i reoli fel Porfa

Dylech:

- Symud da byw i ffwrdd os bydd amodau'n mynd yn rhy wlyb, er mwyn atal sathru a chywasgu.
- Pori ar ddwysedd stocio sy'n osgoi gorbori a thanbori.

Peidiwch â:

- Plannu unrhyw goed newydd.
- Caniatáu sathru yn y cae (mae sathru tir o amgylch gatiau a manau bwydo a dyfrhau yn dderbyniol, ar yr amod bod llai na 5% o'r gorchudd cyffredinol yn ardaloedd sydd wedi cael eu sathru ac yn dir moel).
- Rhoi calch ar laswelltir asidaidd, calchaid na metalaidd.
- Torri neu docio mwy na 30% o frwyn meddal neu rywogaethau llystyfiant annymunol eraill mewn parcel cae mewn unrhyw flwyddyn (gweler Rheoli Llystyfiant Anymunol yn y Cod Cyffredinol ar gyfer Pob Cynefin)
- Caniatáu i brysgwydd ymledu.

Tor-amod Cyffredinol ar gyfer Glaswelltir Sych Lled-naturiol wedi'i Amgáu (Asid, Niwtral, Calchaid, Calaminaidd)

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r HOLL ofynion ar gyfer Glaswelltir Sych Lled-naturiol wedi'i Amgáu a rheolir fel Porfa wedi cael eu cwblhau'n gywir.	Isel Canolig Uchel	Rhychwant 1 Rhychwant 2 Rhychwant 3 Rhychwant 4	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Torri amodau Glaswelltir Sych Lled-naturiol wedi'i Amgáu (Asidaidd, Niwtral, Calchaid, Calaminaidd)			
Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r cynefin wedi'i bori'n briodol, sydd wedi arwain at dan-bori neu orbori'r cynefin.	Mesuradwy	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o blannu coed newydd.	Isel – 0.01ha neu lai Canolig – 0.50ha neu lai. Uchel – Mwy nag 0.50ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o sathru.	Isel - Tystiolaeth o sathru ond dim tystiolaeth o ddŵr ffo. Uchel - Tystiolaeth o ddŵr ffo o'r pridd yn mynd i mewn i gwrs dŵr oherwydd sathru.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o roi calch ar laswelltir asidaidd, calchaid na metalaidd.	Mesuradwy – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd o 1ha neu lai. Uchel – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd mwy na 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth bod dros 30% o frwyn meddal neu rywogaethau llystyfiant annymunol eraill mewn parcel cae wedi cael eu torri mewn unrhyw flwyddyn.	Mesuradwy – Lle mae ardal o 1ha neu lai wedi'i thorri dros y lefel a ganiateir. Uchel - Lle mae ardal o fwy nag 1ha wedi cael ei thorri dros y lefel a ganiateir.	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o ganiatáu ymlediad prysgwydd.	Canolig	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

5. Glaswelltir Sych Lled-naturiol wedi'i Amgáu (Asidaidd, Niwtral, Calcalaidd, Calaminaidd)

Gofynion Penodol ar gyfer cynefin a reolir fel Gweirglodd

5b. Rheolir fel Gweirglodd

Dylech:

- Symud da byw i ffwrdd erbyn 15 Mai.
- Torri a symud cnwd gwair ymaith unwaith bob blwyddyn rhwng 7 Gorffennaf a 30 Medi.
- Mae'n dderbyniol i wneud gwair neu wywair ond nid silwair.
- Rhaid symud ymaith torion o'r ddôl, hyd yn oed os yw'r glaw wedi ei ddifetha.
- Symud da byw i ffwrdd os bydd amodau'n mynd yn rhy wlyb, er mwyn atal sathru a chywasgu.

Peidiwch â:

- Peidiwch â defnyddio unrhyw wrteithiau anorganig neu organig fel slyri, slwtsh carthion, tail ieir neu flawd pysgod, ac eithrio gorchudd ysgafn o dail buarth (dim mwy na 12t yr hectar), na ellir ei daenu'n amlach nag unwaith bob dwy flynedd.
- Peidiwch â phlannu unrhyw goed newydd.
- Peidiwch ag achosi na chaniatáu lledaeniad Rhywogaethau Anfroddol Goresgynnol (INNS) na chwyn niweidiol.
- Peidiwch â chaniatáu sathru yn y cae (mae sathru tir o amgylch gatiâu a manau bwydo a dyfrhau yn dderbyniol, ar yr amod bod llai na 5% o'r gorchudd cyffredinol yn ardaloedd sydd wedi cael eu sathru ac yn dir moel).
- Peidiwch â rhoi calch ar laswelltir **asidaidd**.
- Peidiwch â chaniatáu i brysgwydd ymledu.
- Peidiwch â dechrau pori'r hyn sy'n weddill tan o leiaf bedair wythnos ar ôl torri'r gwair.

Tor-amod Cyffredinol ar gyfer Glaswelltir Sych Lled-naturiol wedi'i Amgáu (Asidaidd, Niwtral, Calchaid, Calaminaidd)

Tor-amod	Difrifoldeb	Rychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r HOLL ofynion ar gyfer Glaswelltir Sych Lled-naturiol wedi'i Amgáu a rheolir fel Gweirglodd wedi cael eu cwblhau'n gywir.	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd Isel Canolig Uchel	Rychwant 1 Rychwant 2 Rychwant 3 Rychwant 4	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth na chafodd da byw eu symud erbyn 15 Mai	Isel – Da byw wedi'u symud ond nid tan ar ôl 15 Mai. Canolig – Heb symud da byw ymaith.	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth na thorwyd y parcel o dir a/neu fod y cnwd gwair wedi cael ei symud ymaith rhwng 7 Gorffennaf a 30 Medi.	Canolig – Torwyd cyn 7 Gorffennaf neu ar ôl 30 Medi.	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2
Tystiolaeth bod silwair wedi cael ei greu.	Canolig – Lle mae silwair wedi cael ei gymryd ymaith.	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2
Tystiolaeth nad yw'r torion wedi cael eu symud ymaith o'r ddôl.	Isel	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2
Tystiolaeth o sathru.	Isel - Tystiolaeth o sathru ond dim tystiolaeth o ddŵr ffo. Uchel - Tystiolaeth o ddŵr ffo o'r pridd yn mynd i mewn i gwrs dŵr oherwydd sathru.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o ddefnyddio unrhyw wrteithiau anorganig neu organig fel slyri, slwtsh carthion, tail ieir neu flawd pysgod, ac eithrio gorchudd ysgafn o dail buarth (dim mwy na 12t yr hectar), na ellir ei daenu'n amlach nag unwaith bob dwy flynedd.	Mesuradwy – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd o 1ha neu lai. Uchel – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd mwy na 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o blannu coed newydd.	Isel – 0.01ha neu lai Canolig – 0.50ha neu lai. Uchel – Mwy nag 0.50ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth y caniatwyd lledaeniad Rhywogaethau Goresgynnol Anffrodorol (INNS) neu chwyn niweidiol.	Isel	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth fod calch wedi cael ei roi ar laswelltir asidaidd	Mesuradwy – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd o 1ha neu lai.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

	Uchel – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd mwy na 1ha.		
Tystiolaeth o ganiatáu lledaeniad prysgwydd.	Canolig	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth bod pori wedi digwydd ar y parcel o dir o fewn 4 wythnos i dorri gwair.	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2

6. Cynefinoedd Agored yn yr Ucheldir

Gofynion Rheoli Penodol ar gyfer cynefinoedd a reolir fel Cynefinoedd Agored yn yr Ucheldir

Dylech:

- Rheoli'r cynefin drwy bori priodol gan ystyried argymhellion o ran y gyfradd stocio yn y Cod Cyffredinol ar gyfer Pob Cynefin.

Peidiwch â:

- Plannu unrhyw goed newydd heb gael caniatâd ymlaen llaw.
- Caniatáu sathru yn yr ardal (mae gatiâu a manau bwydo a dyfrhau yn dderbyniol, ar yr amod bod llai na 5% o'r gorchudd yn ardaloedd sydd wedi cael eu sathru ac yn dir moel).
- Torri na thocio mwy na 30% o frwyn neu rywogaethau o chwyn yn ystod unrhyw flwyddyn.

Tor-amod Cyffredinol ar gyfer Cynefinoedd Agored yn yr Ucheldir

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r HOLL ofynion ar gyfer Cynefinoedd Agored yn yr Ucheldir wedi cael eu cwblhau'n gywir.	Ise Canolig Uchel	Rhychwant 1 Rhychwant 2 Rhychwant 3 Rhychwant 4	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tor-amodau mewn Cynefinoedd Agored yn yr Ucheldir

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r cynefin wedi cael ei bori'n briodol, sydd wedi golygu bod y cynefin wedi cael ei danburi neu ei orburi.	Mesuradwy	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o blannu coed newydd heb gael caniatâd ymlaen llaw	Ise – 0.01ha neu lai Canolig – 0.50ha neu lai. Uchel – Mwy nag 0.50ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o sathru	Ise - Tystiolaeth o sathru ond dim tystiolaeth o ddŵr ffo. Uchel - Tystiolaeth o ddŵr ffo o'r pridd yn mynd i mewn i gwrs dŵr oherwydd sathru.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

<p>Tystiolaeth o dorri neu docio dros 30% o frwyn meddal neu rywogaethau llystyfiant annymunol eraill yn ystod unrhyw flwyddyn.</p>	<p>Mesuradwy – Lle mae ardal o 1ha neu lai wedi'i thorri dros y lefel a ganiateir.</p> <p>Uchel - Lle mae ardal o fwy nag 1ha wedi cael ei thorri dros y lefel a ganiateir.</p>	<p>Rhychwant 1</p>	<p>Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol</p>
---	---	---------------------------	---

7. Rhedyn Trwchus

Gofynion Rheoli Penodol ar gyfer cynefin a reolir fel Rhedyn Trwchus

Peidiwch â:

- Defnyddio unrhyw chwynladdwyr, pryfleiddiaid neu unrhyw blaladdwyr eraill (ac eithrio ar gyfer sbot chwynnu/ triniaeth clirio chwyn ar rywogaethau anfrodorol goresgynnol, chwyn niweidiol neu fel rhan o raglen rheoli rhedyn) – (Gweler Rheoli Llystyfiant Annymunol yn y Cod Cyffredinol ar gyfer Pob Cynefin).
- Gwneud gwaith rheoli llosgi oni bai eu bod yn creu rhwystrau tân i leihau'r risg o danau gwyllt.
- Cyflwyno gwelliannau amaethyddol

Tor-amod Cyffredinol ar gyfer Rhedyn Trwchus

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r HOLL ofynion ar gyfer Rhedyn Trwchus wedi cael eu cwblhau'n gywir.	Isel Canolig Uchel	Rhychwant 1 Rhychwant 2 Rhychwant 3 Rhychwant 4	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tor-amod o ran Rhedyn Trwchus

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth o ddefnyddio unrhyw chwynladdwyr, pryfleiddiaid neu unrhyw blaladdwyr eraill (ac eithrio ar gyfer sbot chwynnu/ triniaeth clirio chwyn ar rywogaethau anfrodorol goresgynnol, chwyn niweidiol neu fel rhan o raglen rheoli rhedyn) – (gweler Rheoli Llystyfiant Annymunol yn y Cod Cyffredinol ar gyfer Pob Cynefin).	Mesuradwy – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd o 1ha neu lai. Uchel – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd mwy na 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o losgi.	Mesuradwy – Tystiolaeth o losgi ar ardal â maint o 1 ha neu lai. Uchel – Ar ardal sy'n fwy nag 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth bod yr ardal o redyn trwchus wedi'i gwella'n amaethyddol.	Mesuradwy – Difrod i ardal o lai na 1ha. Uchel – Difrod i ardal o fwy nag 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 2 Parhaol

8a. Cynefinoedd coediog – Perllannau traddodiadol.

Gofynion Rheoli Penodol ar gyfer cynefin a reolir fel Perllannau Traddodiadol

Dylech:

- Cadw'r holl goed ffrwythau presennol, oni bai eu bod yn afiach neu'n gallu achosi niwed.
- Atal difrod i goed gan dda byw neu beiriannau.
- Cadw'r holl bren marw yn y berllan (oni bai ei fod yn afiach).

Peidiwch â:

- Tocio'r uchelwydd (mae cynaeafu cynaliadwy'n dderbyniol).
- Defnyddio unrhyw wrtaith anorganig. Wrth dorri gwair, gellir defnyddio tail buarth fferm sydd wedi pydru'n dda (wedi'i gadw am o leiaf deuddeg mis) ar gyfradd o ddim mwy na 10 tunnell /ha unwaith bob dwy flynedd. Nid yw unrhyw wrteithiau organig eraill, gan gynnwys slyri, slwtsh carthion, tail ieir na blawd pysgod yn dderbyniol.
- Defnyddio deunydd golchi olew tar, gan fod y rhain yn lleihau gwerth y berllan i fywyd gwyllt.

Tor-amod Cyffredinol ar gyfer Perllannau Traddodiadol

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r HOLL ofynion ar gyfer Perllannau Traddodiadol wedi cael eu cwblhau'n gywir.	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd Isel Canolig Uchel	Rhychwant 1 Rhychwant 2 Rhychwant 3 Rhychwant 4	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tor-amod ar gyfer Perllannau Traddodiadol

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r coed ffrwythau presennol wedi cael eu cadw.	Isel – Coed gyda diamedr rhwng 4 a 12 modfedd. Canolig – Coed gyda diamedr mwy na 12 modfedd a llai na 36 modfedd. Uchel – Coed gyda diamedr mwy na 36 modfedd neu os yw'n goeden hynod.	Rhychwant 1 = 1 goeden Rhychwant 2 = 2-3 coeden Rhychwant 3 = 4-5 coeden Rhychwant 4 = 6 a mwy o goed	Parhaol

Tystiolaeth bod da byw ac/neu beiriannau wedi difrodi coed.	Isel – 5 neu lai o goed. Canolig – mwy na 5 o goed.	Rychwant 1	Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth nad yw'r holl bren marw wedi cael ei gadw yn y berllan (oni bai ei fod wedi'i heintio).	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd	Rychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o docio'r uchelwydd.	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd	Rychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2
Tystiolaeth o daenu gwrtaiith organig neu anorganig fel slyri, slwtsh carthion, tail ieir neu flawd pysgod.	Mesuradwy – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd o 1ha neu lai. Uchel – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd mwy na 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1
Tystiolaeth o ddefnyddio deunydd golchi olew tar.	Isel	Rychwant 1	Cywiradwy 2 Parhaol

8b. Cynefinoedd Coediog – Prysgwydd (gan gynnwys rhedyn gwasgaredig neu lai trwchus)			
Gofynion Rheoli Penodol ar gyfer cynefin a reolir fel Prysgwydd			
<p>Dylech:</p> <ul style="list-style-type: none"> Cadw pob ardal bresennol o brysgwydd brodorol ar lethrau arfordirol, glannau afonydd, twyni tywod, clogwyni calchfaen, gwaelodion dyffrynnoedd ac yn yr ucheldiroedd. Mae torri i atal prysgwydd rhag lledaenu'n dderbyniol. <p>Peidiwch â:</p> <ul style="list-style-type: none"> Peidiwch â defnyddio unrhyw chwynladdwyr, pryfleiddiaid neu unrhyw blaladdwyr eraill (ac eithrio ar gyfer sbot chwynnu/ triniaeth clirio chwyn ar rywogaethau anffrodorol goresgynnol, chwyn niweidiol neu fel rhan o raglen rheoli rhedyn). Peidiwch â gwneud gwaith rheoli llosgi oni bai eu bod yn creu rhwystrau tân i leihau'r risg o danau gwyllt. 			
Tor-amod Cyffredinol ar gyfer Prysgwydd (gan gynnwys rhedyn gwasgaredig neu lai trwchus)			
Tystiolaeth nad yw'r HOLL ofynion ar gyfer Prysgwydd (gan gynnwys rhedyn gwasgaredig neu lai trwchus) wedi cael eu cwblhau'n gywir.	Isel Canolig Uchel	Rhychwant 1 Rhychwant 2 Rhychwant 3 Rhychwant 4	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tor-amod ar gyfer Prysgwydd (gan gynnwys rhedyn gwasgaredig neu lai trwchus)			
Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw ardaloedd presennol o brysgwydd wedi'u cadw. (Mae torri i atal lledaeniad yn dderbyniol).	Mesuradwy – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd o 1ha neu lai. Uchel – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd mwy na 1ha.	Mesuradwy	Parhaol
Tystiolaeth o ddefnyddio chwynladdwyr, pryfleiddiaid neu unrhyw blaladdwyr eraill (ac eithrio i sbot chwynnu/rhoi triniaeth clirio chwyn i rywogaethau anffrodorol goresgynnol, chwyn niweidiol neu fel rhan o raglen rheoli rhedyn)	Mesuradwy – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd o 1ha neu lai. Uchel – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd mwy na 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o losgi	Mesuradwy – Tystiolaeth o losgi ar ardal â maint o 1 ha neu lai. Uchel – Ar ardal sy'n fwy nag 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

8c. Cynefin Coediog – Porfeydd Coetir

Gofynion Rheoli Penodol ar gyfer cynefin a reolir fel Porfa Coetir

Dylech:

- Cadw'r coed a'r prysgwydd gwasgaredig presennol.
- Cadw'r holl bren marw, boed yn sefyll neu ar y llawr.
- Gwneud yn siŵr nad yw coed aeddfed yn cael eu hatal gan dda byw a bod tir moel yn gyfyngedig.

Peidiwch â:

- Caniatáu sathru yn y cae (mae sathru tir o amgylch gataiau a manau bwydo a dyfrhau yn dderbyniol, ar yr amod bod llai na 5% o'r gorchudd cyffredinol yn ardaloedd sydd wedi cael eu sathru ac yn dir moel).
- Plannu coed i greu coetir trwchus gyda 30% neu fwy o orchudd coed.

Tor-amod Cyffredinol ar gyfer Porfa Coetir

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r HOLL ofynion ar gyfer Porfa Coetir wedi cael eu cwblhau'n gywir.	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd Isel Canolig Uchel	Rhychwant 1 Rhychwant 2 Rhychwant 3 Rhychwant 4	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tor-amod ar gyfer Porfa Coetir

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r coed a'r prysgwydd gwasgaredig presennol wedi'u cadw.	Isel – Coed gyda diamedr rhwng 4 a 12 modfedd. Canolig – Coed gyda diamedr mwy na 12 modfedd a llai na 36 modfedd. Uchel – Coed gyda diamedr mwy na 36 modfedd neu os yw'n goeden hynod.	Rhychwant 1 = 1 goeden Rhychwant 2 = 2-3 coeden Rhychwant 3 = 4-5 coeden Rhychwant 4 = 6 a mwy o goed	Parhaol
Tystiolaeth nad yw'r holl bren marw, boed yn sefyll neu ar y llawr, wedi'i gadw.	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth nad yw'r holl goed hynod wedi colli eu rhisgl.	Isel	Rhychwant 1	Parhaol

Tystiolaeth o sathru.	<p>Isel - Tystiolaeth o sathru ond dim tystiolaeth o ddŵr ffo.</p> <p>Uchel - Tystiolaeth o ddŵr ffo o'r pridd yn mynd i mewn i gwrs dŵr oherwydd sathru.</p>	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth bod coed wedi cael eu plannu gan greu coetir trwchus gyda mwy na 30% o orchudd coed.	Ise l	Rychwant 1	Parhaol

9. Coetir Presennol (yng Nghynllun Cynefin Cymru 2024)

Gofynion Rheoli Penodol ar gyfer cynefin a reolir fel Coetir Presennol

Dylech:

- Cadw at unrhyw gynllun rheoli sy'n cydymffurfio â Safonau Coedwigaeth y DU, lle bo hynny'n berthnasol
- Cadw'r holl goed yn y coetir oni bai fod angen cwmpo coed am resymau diogelwch neu eu bod yn cael eu rheoli o dan Drwydded Cwmpo Coed neu gynllun rheoli sy'n cydymffurfio â Safonau Coedwigaeth y DU
- Diogelu coed rhag difrod o ganlyniad i drin y tir, cywasgu, defnyddio peiriannau neu ddefnyddio agrogemegau, gan gynnwys gwrteithiau, o dan ganopi'r coed

Peidiwch â:

- Symud unrhyw bren marw, gan gynnwys pren marw sy'n sefyll, oni bai fod angen hynny am resymau iechyd a diogelwch.
- Mynd ati'n fwiadol i achosi neu ganiatáu i chwyn niweidiol newydd ymsefydlu neu ledaenu.
- Darparu porthiant atodol mewn coetir.
- Defnyddio cynhyrchion amddiffyn planhigion heb law am i reoli rhywogaethau goresgynnol neu reoli plâu a chlefydau coed a nodwyd.
- Cynnal gweithgareddau symud pridd heb eu cymeradwyo yn y coetir.
- Defnyddio'r coetir ar gyfer gweithgareddau sydd heb eu cymeradwyo ar gyfer cerbydau oddi ar y ffordd.
- Adeiladu traciau, ffyrdd, buarthau, manau llwytho / ardaloedd stacio newydd heb eu hawdurdodi nac unrhyw strwythurau newydd yn y co

Tor-amod Cyffredinol ar gyfer Coetir Presennol

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth nad yw'r HOLL ofynion ar gyfer coetir Presennol wedi cael eu cwblhau'n gywir.	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd Isel Canolig Uchel	Rhychwant 1 Rhychwant 2 Rhychwant 3 Rhychwant 4	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tor-amod ar gyfer Coetir Presennol

Tor-amod	Difrifoldeb	Rhychwant	Parhad
Tystiolaeth na chydymffurfiwyd â'r cynllun rheoli Safonau Coedwigaeth y DU.	Isel	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth nad yw coed wedi cael eu cadw mewn coetir (oni bai fod angen cwmpo coed am resymau diogelwch neu eu bod yn cael eu rheoli o dan	Isel – Coed gyda diamedr rhwng 4 a 12 modfedd.	Rhychwant 1 = 1 goeden Rhychwant 2 = 2-3 coeden	Parhaol

Drwydded Cwmpo Coed neu gynllun rheoli sy'n cydymffurfio â Safonau Coedwigaeth y DU).	Canolig – Coed gyda diamedr mwy na 12 modfedd a llai na 36 modfedd. Uchel – Coed gyda diamedr mwy na 36 modfedd neu os yw'n goeden hynod.	Rhychwant 3 = 4-5 coeden Rhychwant 4 = 6 a mwy o goed	
Tystiolaeth o amaethu, cywasgu, defnydd o beiriannau neu ddefnydd o agrogemegau a/neu wrtaith o dan ganopi'r coed.	Isel – 5 neu lai o goed. Canolig – mwy na 5 o goed.	Rhychwant 1	Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o symud pren marw, gan gynnwys pren marw sy'n sefyll (oni bai fod angen hynny am resymau lechyd a Diogelwch).	Lleiafswm - Llythyr Rhybudd	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth y caniatwyd i chwyn niweidiol presennol ledaenu neu dystiolaeth o fod chwyn niweidiol newydd yn ymsefydlu.	Isel	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o borthi atodol yn y coetir.	Canolig – Llythyr Rhybudd – Tystiolaeth o borthi atodol ond dim difrod. Canolig – Tystiolaeth fod bwydo atodol a difrod wedi cael ei achosi. Uchel - Porthi atodol anaddas lle mae difrod wedi'i achosi y gellir ei adfer i'w gyflwr gwreiddiol erbyn diwedd y tymor tyfu.	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o ddefnyddio Cynhyrchion Amddiffyn Planhigion heb law am i reoli rhywogaethau goresgynnol neu reoli plâu a chlefydau coed a nodwyd.	Mesuradwy – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd o 1ha neu lai. Uchel – Lle mae'n cael ei ddefnyddio ar arwynebedd mwy na 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o weithgarwch symud pridd heb eu cymeradwyo yn y coetir.	Mesuradwy – 1ha neu lai. Uchel – Mwy nag 1ha.	Rhychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol

Tystiolaeth bod y coetir yn cael ei ddefnyddio ar gyfer gweithgareddau heb eu cymeradwyo gyda cherbydau oddi-ar-y-ffordd.	Canolig – Wedi creu un trac. Uchel – Wedi creu nifer o draciau.	Rychwant 1	Cywiradwy 1 Cywiradwy 2 Parhaol
Tystiolaeth o adeiladu traciau, ffyrdd, buarthau, manau llwytho / ardaloedd stacio newydd heb eu hawdurdodi neu unrhyw strwythurau newydd yn y coetir.	Mesuradwy – 1ha neu lai. Uchel – Mwy nag 1ha.	Mesuradwy	Cywiradwy 2 Parhaol